
Vergaderjaar 2021–2022

---

36 120 XVII

Wijziging van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII), voor het jaar 2022 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorstel	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen	7
3.1	Beleidsartikel 1: Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen	7
3.2	Beleidsartikel 2: Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat	11
3.3	Beleidsartikel 3: Sociale vooruitgang	15
3.4	Beleidsartikel 4: Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling	18
3.5	Beleidsartikel 5: Multilaterale samenwerking en overige inzet	22

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,

E.N.A.J. Schreinemacher

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Ontwerpbegroting 2022 van hoofdstuk XVII van de begroting van het Rijk.

In hoofdstuk 2 is een overzicht opgenomen met de belangrijkste mutaties op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking met een toelichting op de substantiële verschillen.

Hoofdstuk 3 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Na de tabel 'budgettaire gevolgen van beleid' wordt een toelichting op de mutaties gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel (tabel 1) conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. De wijzigingen van de verplichtingen worden alleen toegelicht wanneer ze groter zijn dan 10% ten opzichte van de vorige stand op artikelniveau.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

In dit wetsvoorstel is een aantal begrotingswijzigingen opgenomen die per saldo leiden tot een verhoging van de geraamde uitgaven op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) met EUR 233 miljoen en een verhoging van de geraamde ontvangsten met EUR 1,7 miljoen.

Bij het coalitieakkoord Rutte IV is het budget voor ontwikkelingssamenwerking (ODA) verhoogd met EUR 300 miljoen in 2022 t/m 2024 en vanaf 2025 met structureel EUR 500 miljoen. In dit wetsvoorstel worden deze coalitieakkoordmiddelen, minus de aanvulling op de asieltorekening voor eerstejaarsopvang, toegevoegd aan de BHOS-begroting.

De belangrijkste uitgavenmutaties bij eerste suppletoire begroting worden in onderstaande tabel weergegeven en toegelicht. De uitgebreide toelichtingen zijn per beleidsartikel opgenomen in hoofdstuk 3.

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2022 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2022
Vastgestelde begroting 2022		3 265 762
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties</i>		
1) Klimaat	2.3	30 555
2) Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids	3.1	50 000
3) Humanitaire hulp	4.1	81 762
4) Opvang en bescherming in de regio en migratiesamenwerking	4.2	57 000
Overige mutaties		13 782
Stand 1e suppletoire begroting 2022		3 498 861

Toelichting

1) Klimaat

De ophoging van het klimaatbudget betreft enerzijds een positieve bijstelling als gevolg van een meerjarige aanvulling vanuit het verdeelartikel 5.4 in 2023 met EUR 45 miljoen, in 2024 met EUR 44 miljoen en in 2025 en 2026 met EUR 38 miljoen. En daarnaast is vanuit de toegekende middelen van het coalitieakkoord Rutte IV en de daaropvolgende aanvulling vanaf het verdeelartikel 5.4 (zie tabel 8), budget toegekend aan klimaat (EUR 30 miljoen per jaar voor 2022 t/m 2024 en EUR 130 miljoen per jaar vanaf 2025).

2) SRGR

De ophoging van het uitgavenbudget van artikelonderdeel 3.1 betreft de toegekende middelen uit het coalitieakkoord Rutte IV (EUR 50 miljoen per jaar) voor de COVID-bestrijding via de *Access to COVID-19 Tools Accelerator* (ACT-A) en het versterken van primaire gezondheidssystemen en inzet op SRGR.

3) Humanitaire hulp

De verhoging is gerelateerd aan de crisis in Oekraïne en betreffen uitgaven voor de eerste opvang in de regio van vluchtelingen uit Oekraïne (EUR 20 miljoen), de Giro 555 bijdrage voor de samenwerkende hulporganisaties voor de oorlog in Oekraïne (EUR 15 miljoen) en ten behoeve van de wereldwijde impact van de crisis door toegenomen voedselonzeekerheid elders in de wereld (EUR 46,7 miljoen). De laatste twee verhogingen zijn gedaan vanuit het verdeelartikel 5.4. Verder is ten behoeve van opvang in de regio van vluchtelingen uit Oekraïne het budget eenmalig verhoogd met EUR 20 miljoen. Deze uitgaven zijn onderdeel van de toegekende middelen uit het coalitieakkoord Rutte IV voor opvang in de regio.

4) Opvang en bescherming in de regio en migratiesamenwerking

De verhoging betreft de toegekende coalitieakkoordmiddelen uit het coalitieakkoord Rutte IV voor de opvang en bescherming in de regio (EUR 70 miljoen, waarvan EUR 20 miljoen voor humanitaire hulp in verband met eerste opvang van vluchtelingen). Daarnaast is onder andere het budget extra opgehoogd met EUR 10 miljoen voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Moldavië vanuit het verdeelartikel 5.4.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1: Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Verplichtingen	575 216	0	575 216	49 103	624 319	537	30	22	- 213
waarvan									
garantieplichtingen	100 000	0	100 000	0	100 000				
waarvan overige									
verplichtingen	475 216	0	475 216	49 103	524 319				
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	550 199	0	550 199	5 147	555 346	487	487	487	1 987
waarvan juridisch verplicht	90%				91%				
Duurzaam handels- en investeringsstelsel, incl.									
1.1 MVO	31 525	0	31 525	- 113	31 412	- 13	- 13	- 13	- 13
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
MVO en beleidssteun (ODA)	13 575	0	13 575	0	13 575	0	0	0	0
MVO en beleidssteun (non-ODA)	2 611	0	2 611	- 100	2 511	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
MVO en beleidssteun (non-ODA)	2 294	0	2 294	- 13	2 281	- 13	- 13	- 13	- 13
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	1 850	0	1 850	0	1 850	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
MVO en beleidssteun (ODA)	6 000	0	6 000	0	6 000	0	0	0	0
Contributies internationaal ondernemen (non-ODA)	5 195	0	5 195	0	5 195	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Versterkte Nederlandse Handels- en Investeringspositie	86 665	0	86 665	6 760	93 425	2 000	2 000	2 000	2 000
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Programma's internationaal ondernemen	10 000	0	10 000	200	10 200	0	0	0	0
Versterking concurrentiepositie Nederland	6 502	0	6 502	0	6 502	0	0	0	0
Invest Internationaal	9 000	0	9 000	0	9 000	0	0	0	0
Dutch Trade and Investment Fund	4 499	0	4 499	0	4 499	0	0	0	0
<i>Garanties</i>									
Dutch Trade and Investment Fund	1 500	0	1 500	0	1 500	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
Programma's internationaal ondernemen	11 566	0	11 566	0	11 566	0	0	0	0
Dutch Trade and Investment Fund	450	0	450	0	450	0	0	0	0
Wereldtentoonstelling Dubai	0	0	0	3 500	3 500	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	43 148	0	43 148	3 060	46 208	2 000	2 000	2 000	2 000
Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden	432 009	0	432 009	- 1 500	430 509	- 1 500	- 1 500	- 1 500	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Marktontwikkeling en markttoegang	8 450	0	8 450	0	8 450	0	0	0	0
Economic governance and institutions	26 400	0	26 400	- 1 500	24 900	- 1 500	- 1 500	- 1 500	0
Financiële sector ontwikkeling	36 810	0	36 810	- 2 896	33 914	- 3 730	- 2 500	- 1 500	- 1 000
Infrastructuurontwikkeling	36 500	0	36 500	- 3 100	33 400	- 1 700	- 1 800	0	0
Duurzame productie en handel	39 700	0	39 700	0	39 700	0	0	0	0
(Jeugd)werkgelegenheid	6 000	0	6 000	0	6 000	0	0	0	0
Nexus onderwijs en werk	0	0	0	12 350	12 350	9 450	7 579	7 522	7 000
Lokale private sector ontwikkeling	0	0	0	1 470	1 470	1 040	580	500	0
<i>Leningen</i>									
Infrastructuurontwikkeling	10 000	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0
Financiële sector ontwikkeling	34 000	0	34 000	0	34 000	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
<i>Garanties</i>									
Financiële sector ontwikkeling	1 000	0	1 000		1 000	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
Marktonwikkeling en markttoegang	12 000	0	12 000	0	12 000	0	0	0	0
Economic governance and institutions	18 000	0	18 000	0	18 000	0	0	0	0
Financiële sector ontwikkeling	4 000	0	4 000	0	4 000	0	0	0	0
Infrastructuurontwikkeling	750	0	750	0	750	0	0	0	0
(Jeugd)werkgelegenheid	19 305	0	19 305	0	19 305	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	34 000	0	34 000	0	34 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
International Labour Organisation	5 700	0	5 700	0	5 700	0	0	0	0
Lokale private sector ontwikkeling	29 794	0	29 794	1 426	31 220	2 690	1 920	1 000	1 000
Marktonwikkeling en markttoegang	8 500	0	8 500	0	8 500	0	0	0	0
Partnershipprogramma ILO	5 500	0	5 500	0	5 500	0	0	0	0
Economic governance and institutions	10 000	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0
Financiële sector ontwikkeling	3 000	0	3 000	0	3 000	0	0	0	0
Infrastructuurontwikkeling	57 000	0	57 000	0	57 000	0	0	0	0
(Jeugd)werkgelegenheid	3 000	0	3 000	0	3 000	0	0	0	0
Nexus onderwijs en werk	22 600	0	22 600	- 9 250	13 350	- 7 750	- 5 779	- 7 522	- 7 000
Ontvangsten	6 264	0	6 264	0	6 264	0	0	0	0
Ontvangsten duurzame economische ontwikkeling,									
1.10 handel en investeringen	3 264	0	3 264	0	3 264	0	0	0	0
1.30 Ontvangsten DGGF	3 000	0	3 000	0	3 000	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor beleidsartikel 1 neemt in 2022 toe vanwege het aangaan van nieuwe committeringen voor onder andere het *Health Innovation Fund*, Programma Uitgezonden Managers (PUM-DECP) en

Private Infrastructure Development Group (PIDG). In 2023 e.v. neemt het verplichtingenbudget af. De toename in 2022 is in lijn met het uitgavenbudget voor de komende jaren.

Uitgaven

Technische mutaties

BZ werkt in Rijksbreed kader aan een betere aansluiting tussen de financiële systemen enerzijds en de begrotingstabellen anderzijds om zo in het kader van 'verantwoord begroten' de financiële inzet op instrumentniveau te presenteren. Dat leidt binnen artikelonderdeel 1.3 tot aanpassingen op instrument- en detailniveau voor de gedecentraliseerde budgetten Nexus onderwijs en werk.

Artikelonderdeel 1.2

Het uitgavenbudget voor artikel 1.2 Versterkte Nederlandse Handels- en Investeringspositie neemt per saldo toe doordat de wereldtentoonstelling Expo 2020 Dubai met een jaar is uitgesteld als gevolg van de huidige COVID-pandemie, wat extra kosten met zich meebrengt. De Nederlandse deelname stond in het teken van *Uniting Water, Energy and Food*. Verder is de bijdrage aan RVO verhoogd ter compensatie van prijsstijgingen.

3.2 Beleidsartikel 2: Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Verplichtingen	636 000	0	636 000	309 040	945 040	59 730	45 500	118 000	81 500
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	776 880	0	776 880	29 555	806 435	74 445	73 445	167 515	168 000
waarvan juridisch verplicht	95%				91%				
2.1 Voedselzekerheid	328 672	0	328 672	0	328 672	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	20 000	0	20 000	- 2 000	18 000	0	0	0	0
Bevorderen inclusieve, duurzame groei in de agrarische sect.	38 000	0	38 000	- 22 500	15 500	- 22 500	- 22 500	- 22 500	- 22 500
Kennis & capaciteitsopbouw ten behoeve van voedselzekerheid	3 000	0	3 000	0	3 000	0	0	0	0
Uitbannen huidige honger en voeding	25 327	0	25 327	0	25 327	0	0	0	0
Voedselzekerheid	0	0	0	62 396	62 396	47 572	40 560	35 865	33 990
<i>Opdrachten</i>									
Kennis & capaciteitsopbouw ten behoeve van voedselzekerheid	33 000	0	33 000	- 12 000	21 000	- 12 450	- 11 970	- 10 500	- 9 500
Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	10 000	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0
Voedselzekerheid	0	0	0	2 200	2 200	1 000	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	4 245	0	4 245	- 350	3 895	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter) nationale organisaties</i>									
Voedselzekerheid	147 650	0	147 650	- 48 796	98 854	- 36 122	- 28 590	- 25 365	- 24 490
Realiseren Ecologische Houdbare Voedselsystemen	5 000	0	5 000	0	5 000	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Bevorderen inclusieve, duurzame groei in de agrarische sect.	18 450	0	18 450	21 050	39 500	22 500	22 500	22 500	22 500
Kennis & capaciteitsopbouw ten behoeve van voedselzekerheid	20 000	0	20 000	0	20 000	0	0	0	0
Uitbannen huidige honger en voeding	4 000	0	4 000	0	4 000	0	0	0	0
2.2 Water	188 619	0	188 619	- 1 000	187 619	- 1 000	- 1 000	- 700	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Waterbeheer	17 045	0	17 045	10 809	27 854	8 250	4 621	2 750	2 000
Drinkwater en sanitatie	24 429	0	24 429	- 3 255	21 174	273	- 3 500	- 3 200	0
<i>Opdrachten</i>									
Waterbeheer	0	0	0	7 391	7 391	5 927	4 029	3 000	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	2 000	0	2 000	0	2 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter) nationale organisaties</i>									
Waterbeheer	95 050	0	95 050	- 17 770	77 280	- 14 750	- 6 150	- 3 250	- 2 000
Drinkwater en sanitatie	50 095	0	50 095	1 825	51 920	- 700	0	0	0
2.3 Klimaat	259 589	0	259 589	30 555	290 144	75 445	74 445	168 215	168 000
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Klimaat algemeen	32 400	0	32 400	1 750	34 150	1 100	400	0	0
Hernieuwbare energie	35 000	0	35 000	- 9 000	26 000	- 9 000	- 9 000	- 9 000	- 9 000
Dutch Fund for Climate and Development	40 000	0	40 000	0	40 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	3 000	0	3 000	320	3 320	400	400	400	400
<i>Bijdrage aan (inter) nationale organisaties</i>									
Contributie IZA/IZT	357	0	357	0	357	0	0	0	0
Klimaatprogramma's (non-ODA)	1 150	0	1 150	555	1 705	445	445	215	0
Klimaat algemeen	123 540	0	123 540	27 930	151 470	73 500	73 200	167 600	167 600
Hernieuwbare energie	17 000	0	17 000	9 000	26 000	9 000	9 000	9 000	9 000
UNEP	7 142	0	7 142	0	7 142	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor beleidsartikel 2 neemt toe vanaf 2022. Dit is in lijn met de verhoging van het uitgavenbudget. Dit is mede mogelijk vanwege de middelen uit het coalitieakkoord Rutte IV die zijn toegekend aan klimaat. Mede daarmee kan gevolg worden gegeven aan de collectieve internationale toezegging om USD 100 miljard per jaar voor klimaatactie in OS-landen beschikbaar te stellen. In 2022 wordt voorts op klimaat non-ODA in 2022 een nieuwe committering aangegaan voor het RVO-programma Klimaat- en Energiediplomatie en een additionele bijdrage gedaan aan de organisatie IRENA. Ook wordt op het thema klimaat een nieuwe verplichting aangegaan op het gebied van hernieuwbare energie in de Sahel en Noord-Afrika.

Op het gebied van de thema's voedselzekerheid en water worden er voorts in diverse landen verplichtingen aangegaan vanuit het decentrale budget, waaronder in Benin voor een programma van SNV gericht op versterking van voedselzekerheid en agrarische productiviteit in het noorden van dit land, met een focus op klimaatbestendige landbouw en duurzame oogsten. Op het gebied van waterbeheer speelt dit voor diverse verplichtingen waaronder in Bangladesh (UNICEF t.b.v. Rohingya's), in Egypte (o.a. met de FAO gericht op *climate smart agriculture irrigation*), in Burkina Faso (een identificatiemissie) en voor programma's in Mali en Niger. Daarnaast worden er ook nieuwe verplichtingen aangegaan op het gebied van integraal waterbeheer voor programma's zoals o.a.: de waterconferentie 2023, het *Global Water Security Partnership* met de Wereldbank en een bijdrage aan de OMVS (*Organisation pour la mise en valeur du fleuve Sénégal*).

Uitgaven

Technische mutaties

BZ werkt in Rijksbreed kader aan een betere aansluiting tussen de financiële systemen enerzijds en de begrotingstabellen anderzijds om zo in het kader van 'verantwoord begroten' de financiële inzet op instrumentniveau te presenteren. Dat leidt binnen artikelonderdelen 2.1 en 2.2 tot aanpassingen op instrument- en detailniveau voor de gedecentraliseerde budgetten voedselzekerheid en waterbeheer.

Artikelonderdeel 2.2

Het uitgavenbudget voor artikelonderdeel 2.2 neemt meerjarig af als gevolg van een meerjarige budgetoverheveling naar artikelonderdeel 4.3 Veiligheid en Rechtsstaatontwikkeling bedoeld als bijdrage aan het multi-thematische programma van VNG-International.

Artikelonderdeel 2.3

Het uitgavenbudget voor artikelonderdeel 2.3 klimaat neemt meerjarig toe. Het budget is meerjarig aangevuld vanuit het verdeelartikel 5.4 in 2023 met EUR 45 miljoen, in 2024 met EUR 44 miljoen en in 2025 en 2026 met EUR 38 miljoen. Daarnaast is vanuit de toegekende middelen van het coalitieakkoord Rutte IV en de daaropvolgende aanvulling vanaf het verdeelartikel 5.4 (zie tabel 8), budget toegekend aan klimaat (EUR 30 miljoen per jaar voor 2022 t/m 2024 en EUR 130 miljoen per jaar vanaf 2025). Hiermee draagt Nederland bij aan de collectieve internationale toezegging om USD 100 miljard per jaar beschikbaar te maken voor klimaatactie in OS-landen. Hiermee dragen we extra bij aan groene-investeringen in Afrika, het tegengaan van ontbossing, versterking van de klimaatweerbaarheid van

de meest kwetsbaren en aan multilaterale klimaatfondsen zoals de *Global Environment Facility* (GEF). Daarnaast wordt er in 2022 op Klimaat non-ODA een nieuwe meerjarige comittering aangegaan voor een RVO-programma Klimaat- en Energiediplomatie en wordt een additionele bijdrage gedaan aan de organisatie IRENA.

3.3 Beleidsartikel 3: Sociale vooruitgang

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Sociale vooruitgang (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Verplichtingen	956 568	7 500	964 068	- 4 665	959 403	111 572	- 51 878	11 162	43 087
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	847 956	7 500	855 456	50 000	905 456	50 000	50 000	50 000	50 000
waarvan juridisch verplicht	95%				86%				
Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en 3.1 hiv/aids	529 119	0	529 119	50 000	579 119	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
SRGR en hiv/aids	104 343	0	104 343	51 797	156 140	68 853	61 938	58 747	55 067
Global Fund to Fight Aids, Malaria and Tuberculosis	0	0	0	52 000	52 000	52 000	52 000	52 000	52 000
<i>Opdrachten</i>									
SRGR en hiv/aids	22 000	0	22 000	- 7 000	15 000	10 825	10 825	10 975	10 825
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	100	0	100	300	400	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
WHO/PAHO	6 713	0	6 713	0	6 713	0	0	0	0
SRGR en hiv/aids	171 950	0	171 950	21 241	193 191	- 20 881	- 13 966	- 10 925	- 7 095
UNFPA	75 000	0	75 000	0	75 000	0	0	0	0
UNAIDS	20 000	0	20 000	0	20 000	0	0	0	0
Partnershipprogramma WHO	12 013	0	12 013	3 203	15 216	3 203	3 203	3 203	3 203
Global Fund to Fight Aids, Malaria and Tuberculosis	52 000	0	52 000	- 52 000	0	- 52 000	- 52 000	- 52 000	- 52 000
UNICEF	9 000	0	9 000	0	9 000	- 12 000	- 12 000	- 12 000	- 12 000
Vrouwenrechten en keuzevrijheid	56 000	0	56 000	- 19 541	36 459	0	0	0	0
Vrouwenrechten en 3.2 gendergelijkheid	51 643	0	51 643	0	51 643	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Vrouwenrechten	36 243	0	36 243	669	36 912	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2022 (1)	2022 (2)	2022 (3)=(1+2)	2022 (4)	2022 (5)=(3+4)	2023	2024	2025	2026
Vrouwenrechten	1 000	0	1 000	0	1 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Vrouwenrechten	8 400	0	8 400	- 669	7 731	0	0	0	0
UNWOMEN	6 000	0	6 000	0	6 000	0	0	0	0
3.3 Maatschappelijk middenveld	197 644	7 500	205 144	0	205 144	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Twinningsfaciliteit Suriname	700	0	700	260	960	0	0	0	0
Versterking maatschappelijk middenveld	184 361	7 500	191 861	- 9 059	182 802	- 3 733	- 2 837	- 3 637	- 2 887
<i>Opdrachten</i>									
Versterking maatschappelijk middenveld	4 000	0	4 000	6 000	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Versterking maatschappelijk middenveld Monitoringsfonds	0	0	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Versterking maatschappelijk middenveld	8 583	0	8 583	1 799	10 382	733	- 163	637	- 113
3.4 Onderwijs	69 550	0	69 550	0	69 550	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Onderzoeksprogramma's	1 500	0	1 500	0	1 500	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
Onderwijs	0	0	0	200	200	0	0	0	0
Hoger Onderwijs	48 251	0	48 251	0	48 251	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Onderwijs	9 799	0	9 799	- 200	9 599	0	0	0	0
Global partnership for education	10 000	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor SRGR wordt verhoogd met EUR 150 miljoen waarvan de belangrijkste mutaties zijn: het budget voor de posten wordt per saldo verhoogd met EUR 73 miljoen voor het aangaan van meerjarige verplichtingen in o.a. Niger (EUR 30 miljoen), Zuidelijk Afrika (EUR 25 miljoen) en Benin (EUR 23,6 miljoen). Daarnaast wordt het verplichtingenbudget verhoogd voor UNAIDS (EUR 20 miljoen omdat voor vier jaar i.p.v. voor drie jaar wordt gecommiteerd) en voor WHO (EUR 20 miljoen

i.v.m. verhoging van de jaarlijkse bijdrage met EUR 5 miljoen per jaar). Tenslotte wordt het verplichtingenbudget verhoogd voor de toegekende middelen uit het coalitieakkoord (EUR 50 miljoen) die ingezet zullen worden voor COVID-bestrijding via de Access to COVID-19 Tools Accelerator (ACT-A) en het versterken van gezondheidssystemen en SRGR.

Het verplichtingenbudget voor Maatschappelijk middenveld wordt verlaagd omdat meerjarige programma's al in 2020 en 2021 zijn verplicht.

Het verplichtingenbudget voor Onderwijs wordt verlaagd omdat de huidige fase van het *Orange Knowledge Programme* is verlengd en de nieuwe fase niet in 2022 maar in 2023 wordt gecommitteerd.

Uitgaven

Technische mutaties

BZ werkt in Rijksbreed kader aan een betere aansluiting tussen de financiële systemen enerzijds en de begrotingstabellen anderzijds om zo in het kader van 'verantwoord begroten' de financiële inzet op instrumentniveau te presenteren. Dat leidt binnen artikelonderdelen 3.1 en 3.3 tot aanpassingen op instrument- en detailniveau voor de gedecentraliseerde budgetten SRGR en Versterking maatschappelijk middenveld.

Artikelonderdeel 3.1

Het uitgavenbudget op artikelonderdeel 3.1 is meerjarig verhoogd. Deze verhoging betreft de toegekende intensiveringsmiddelen uit het coalitieakkoord Rutte IV en de daaropvolgende aanvulling vanaf het verdeelartikel 5.4 (zie tabel 8). Deze intensiveringsmiddelen (EUR 50 miljoen per jaar) zullen worden besteed aan de COVID-bestrijding via de Access to COVID-19 Tools Accelerator (ACT-A) en het versterken van wereldwijde gezondheidssystemen en SRGR.

3.4 Beleidsartikel 4: Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Verplichtingen	1 000 214	– 7 500	992 714	471 362	1 464 076	55 600	– 116 000	306 000	83 000
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	815 152	– 7 500	807 652	144 262	951 914	72 500	72 500	122 200	120 000
waarvan juridisch verplicht	86%				90%				
4.1 Humanitaire hulp	438 017	– 7 500	430 517	81 762	512 279	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Noodhulpprogramma's	107 000	0	107 000	0	107 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Noodhulpprogramma's	248 000	– 7 500	240 500	73 762	314 262	0	0	0	0
Noodhulpprogramma's non-ODA	1 017	0	1 017	0	1 017	0	0	0	0
UNHCR	33 000	0	33 000	0	33 000	0	0	0	0
UNRWA	13 000	0	13 000	0	13 000	0	0	0	0
Wereldvoedselprogramma	36 000	0	36 000	8 000	44 000	0	0	0	0
Opvang en bescherming in de regio en									
4.2 migratiesamenwerking	162 000	0	162 000	57 000	219 000	67 000	67 000	117 000	120 000
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Opvang in de regio	5 000	0	5 000	0	5 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Opvang in de regio	123 000	0	123 000	57 000	180 000	67 000	67 000	117 000	120 000
Migratie en ontwikkeling	34 000	0	34 000	0	34 000				
Veiligheid en									
4.3 Rechtstaatontwikkeling	215 135	0	215 135	5 500	220 635	5 500	5 500	5 200	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Legitieme stabiliteit	7 000	0	7 000	0	7 000	0	0	0	0
Inclusieve vredes- en politieke processen	8 000	0	8 000	5 500	13 500	5 500	5 500	5 200	0
Vredesdividend: werkgelegenheid en basisvoorzieningen	2 000	0	2 000	0	2 000	0	0	0	0
Functionerende rechtsorde	21 205	0	21 205	12 538	33 743	11 680	6 350	3 338	500

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2022	2022	2022	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
<i>Opdrachten</i>									
Inclusieve vredes- en politieke processen	0	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Legitieme stabiliteit	9 000	0	9 000	0	9 000	0	0	0	0
Functionerende rechtsorde	132 930	0	132 930	- 11 788	121 142	- 10 930	- 5 600	- 3 338	- 500
Inclusieve vredes- en politieke processen	35 000	0	35 000	- 2 250	32 750	- 2 250	- 2 250	- 1 500	- 1 500

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor beleidsartikel 4 neemt in 2022 met EUR 7,5 miljoen af vanwege de verwerking van het amendement van het lid Hammelburg c.s. ([vergaderjaar 2021-2022, 35 925 XVII nr. 18](#)) en neemt toe met EUR 471 miljoen. Deze toename in 2022 is toe te schrijven aan de toegekende middelen uit het coalitieakkoord Rutte IV (EUR 70 miljoen voor opvang in de regio waarvan EUR 20 miljoen voor het VN-*appeal* voor opvang in de regio ten behoeve van vluchtelingen Oekraïne via het beleidsartikel voor humanitaire hulp), verhogingen verband houdende met de crisis in Oekraïne (EUR 15 miljoen Giro 555 actie, EUR 10 miljoen opvang vluchtelingen Moldavië en een verhoging met EUR 47 miljoen voor humanitaire hulp toegenomen honger elders in de wereld). De resterende stijging van EUR 329,6 miljoen in 2022 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan nieuwe verplichtingenbudgetten voor noodhulp. Dit betreffen subsidies (EUR 217 miljoen) vanwege de publicatie van een nieuw meerjarig subsidiebeleidskader en bijdragen (EUR 332 miljoen) voor meerjarige commitmenten voor *Central Emergency Response Fund* (CERF), *International Committee of the Red Cross* (ICRC), UNICEF en *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* (OCHA). Daarnaast is er sprake van neerwaartse bijstellingen (EUR 246 miljoen) vanwege de verwachting dat al in 2021 meerjarige verplichtingen konden worden aangegaan met een aantal VN-instellingen met betrekking tot de algemene vrijwillige bijdrage. Tenslotte zijn er meerdere kleinere mutaties van per saldo circa EUR 27 miljoen.

Voor de periode 2023 tot en met 2026 worden de verplichtingenbudgetten verhoogd vanwege de toegekende coalitieakkoordmiddelen voor opvang in de regio en migratiesamenwerking (resp. EUR 70 miljoen voor 2023 en 2024 en EUR 120 miljoen voor 2025 en 2026). In aanvulling daarop zijn er de volgende grote mutaties:

In 2024 is er sprake van een neerwaartse bijstelling van het verplichtingenbudget voor Noodhulp subsidies en bijdragen vanwege de in 2022 aangegane meerjarige verplichtingen. Verder is er een opwaartse bijstelling voor Migratie en ontwikkeling van EUR 34 miljoen, budgetneutraal overgeheveld uit 2025 en 2026 voor het vervolg op het programma COMPASS.

In 2025 is het budget verhoogd voor noodhulp bijdragen en subsidies (samen per saldo EUR 48 miljoen), noodhulp UNHCR (EUR 66 miljoen, budgetneutraal overgeheveld vanuit 2027), UNRWA (EUR 13 miljoen voor nieuwe 4 jarige verplichting) en WFP (EUR 72 miljoen, budgetneutraal overgeheveld vanuit 2027). Daarnaast is er sprake van een verlaging van EUR 17 miljoen voor Migratie en ontwikkeling in 2024, welke budgetneutraal is overgeheveld naar 2024.

Uitgaven

Artikelonderdeel 4.1

Het budget voor humanitaire hulp in 2022 is met EUR 7,5 miljoen verlaagd vanwege de verwerking van het amendement van het lid Hammelburg c.s. ([vergaderjaar 2021-2022, 35 925 XVII nr. 18](#)) voor het *Civic Space Fund*.

Aanvullend is het budget voor 2022 met EUR 81,7 miljoen verhoogd. Deze verhoging houdt verband met de oorlog in Oekraïne en betreft het volgende:

- EUR 20 miljoen voor opvang in de regio via het VN-*appeal* voor hulp aan vluchtelingen gedekt uit de coalitieakkoordmiddelen en de daaropvolgende aanvulling vanaf het verdeelartikel 5.4 (zie tabel 8).
- EUR 15 miljoen voor de Giro 555 actie ten behoeve van de samenwerkende hulporganisaties gedekt vanuit de reserves op het verdeelartikel 5.4
- EUR 46,7 miljoen voor toegenomen honger door voedselonzeekerheid elders in de wereld, gedekt vanuit de reserves op het verdeelartikel 5.4.
- Tenslotte is binnen het budget voor noodhulp EUR 8 miljoen overgeheveld naar het budget voor WFP.

Artikelonderdeel 4.2

Het uitgavenbudget voor artikelonderdeel 4.2 opvang en bescherming in de regio en migratiesamenwerking wordt in 2022 opgehoogd met EUR 57 miljoen. Dit betreft EUR 70 miljoen uit de toegekende intensiveringsmiddelen voor opvang in de regio uit het coalitieakkoord van Rutte IV en de daaropvolgende aanvulling vanaf het verdeelartikel 5.4 (zie tabel 8). Hiervan is EUR 20 miljoen overgeheveld naar humanitaire hulp voor de eerste opvang van vluchtelingen uit Oekraïne via het VN-*appeal*. Aanvullend wordt het budget voor opvang in de regio vanuit de reserves op het verdeelartikel 5.4 opgehoogd met EUR 10 miljoen voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Moldavië.

De budgetten voor opvang in de regio voor de jaren 2023 tot en met 2026 worden met EUR 70 miljoen (2023 en 2024) en EUR 120 miljoen (2025 en 2026) opgehoogd vanuit toegekende intensiveringsmiddelen uit het coalitieakkoord Rutte IV en de daaropvolgende aanvulling vanaf het verdeelartikel 5.4.

Tenslotte wordt vanuit artikel 4.2 (Opvang in de regio en migratiesamenwerking) voor de jaren 2022 t/m 2025 jaarlijks EUR 3 miljoen geschoven naar artikel 4.3 Veiligheid en Rechtstaatontwikkeling in verband met een bijdrage aan een multi-thematische programma van VNG-*International*.

Artikelonderdeel 4.3

Vanuit artikel 1.3 Private sector ontwikkeling (2022 t/m 2025 jaarlijks EUR 1,5 miljoen), artikel 2.2 Water (2022 t/m 2024 jaarlijks EUR 1 miljoen, 2025 EUR 0,7 miljoen) en vanuit artikel 4.2 (2022 t/m 2025 jaarlijks EUR 3 miljoen) worden budgetten overgeheveld naar artikel 4.3 Veiligheid en rechtstaatontwikkeling in verband met een bijdrage aan het multi-thematische programma van VNG-*International*. De overige mutaties op

het artikelonderdeel betreffen de saldi van diverse kleinere verschuivingen tussen de instrumenten voor subsidies en bijdragen binnen het thema functionerende rechtsorde van het artikelonderdeel.

3.5 Beleidsartikel 5: Multilaterale samenwerking en overige inzet

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting 2022 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB 2022 (2)	Vastgestelde begroting 2022 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2022 (4)	Stand 1e suppletoire begroting 2022 (5)=(3+4)	Mutaties 1e suppletoire begroting 2023	Mutaties 1e suppletoire begroting 2024	Mutaties 1e suppletoire begroting 2025	Mutaties 1e suppletoire begroting 2026
Verplichtingen	502 542		502 542	3 400	505 942	400	200	1 400	2 800
waarvan									
garantieplichtingen									
waarvan overige									
verplichtingen	502 542		502 542		505 942				
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	275 575	0	275 575	4 135	279 710	5 488	130 801	377 007	389 268
waarvan juridisch verplicht	78%				85%				
5.1 Multilaterale samenwerking	151 410	0	151 410	3 680	155 090	180	135	135	135
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
UNIDO	1 950	0	1 950	0	1 950	0	0	0	0
UNDP	28 814	0	28 814	0	28 814	0	0	0	0
UNICEF	31 814	0	31 814	0	31 814	0	0	0	0
Speciale multilaterale activiteiten	4 077	0	4 077	0	4 077	0	0	0	0
Assistent deskundigenprogramma	9 000	0	9 000	0	9 000	0	0	0	0
Internationale Financiële Instellingen	5 490	0	5 490	0	5 490	0	0	0	0
Middelenaanvullingen multilaterale banken en fondsen	63 789	0	63 789	3 500	67 289	0	0	0	0
Kapitaalaanvullingen bij regionale ontwikkelingsbanken	6 476	0	6 476	180	6 656	180	135	135	135
5.2 Overig armoedebeleid	107 314	0	107 314	17 306	124 620	3 854	5 235	1 309	- 235
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Kleine activiteiten posten en cultuur en ontwikkeling	9 905	0	9 905	- 1 580	8 325	200	0	0	0
Nationale SDG Implementatie	0	0	0	650	650	650	650	650	650
<i>Opdrachten</i>									
Nationale SDG implementatie	0	0	0	200	200	200	200	200	200

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2022	2022	2022	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
UNESCO	4 400	0	4 400	0	4 400	0	0	0	0
Diverse ondersteunende activiteiten	30 041	0	30 041	15 806	45 847	2 287	4 385	459	- 1 085
Kleine activiteiten posten en cultuur en ontwikkeling	410	0	410	2 180	2 590	0	0	0	0
Schuldverlichting	62 308	0	62 308	0	62 308	517	0	0	0
Voorlichting op het terrein van Ontwikkelingssamenwerking	250	0	250	50	300	0	0	0	0
Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen	16 851	0	16 851	- 16 851	0	1 454	125 431	375 563	389 368
5.4									
Ontvangsten	45 310	0	45 310	1 730	47 040	1 730	1 730	1 730	0
Ontvangsten en restituties met betrekking tot									
5.20 leningen	24 134	0	24 134	0	24 134	0	0	0	0
5.21 Ontvangsten OS	21 176	0	21 176	0	21 176	0	0	0	0
5.22 Koersverschillen OS	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diverse ontvangsten non-									
5.23 ODA	0	0	0	1 730	1 730	1 730	1 730	1 730	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor beleidsartikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet wordt in 2022 verhoogd. Dit betreft hoofdzakelijk een verhoging van het verplichtingenbudget voor de nationale coördinatietraak van de *Sustainable Development Goals* (SDG's). Deze nationale coördinatietraak is belegd bij de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en omvat het monitoren, rapporteren en het stimuleren van de samenwerking binnen de overheid intern en tussen overheid en maatschappij.

Uitgaven

Artikelonderdeel 5.1

In 2022 is het uitgavenbudget voor artikelonderdeel 5.1 Multilaterale samenwerking verhoogd. Deze verhoging is toe te schrijven aan een wijziging van het Nederlandse beleid omtrent promesses. Het kabinet heeft in overleg met De Nederlandse Bank (DNB) besloten het beleid omtrent promesses te wijzigen en geen nieuwe promesses uit te geven. Promesses zijn financiële instrumenten die dienen als garanties voor betalingen aan internationale (financiële) instellingen. De *Asian Development Bank* (AsDB) heeft

aangegeven dat door het ontbreken van nieuwe promesses, Nederland over een kortere periode aan haar betalingsverplichting moet voldoen. In 2022 levert dat een budgettaire verhoging op van EUR 3,5 miljoen.

Artikelonderdeel 5.2

Het budget op artikelonderdeel artikel 5.2 Overig armoedebeleid is in 2022 verhoogd. Dit is vooral toe te schrijven aan een overheveling van de Verdragsmiddelen voor Suriname van het verdeelartikel 5.4. De Verdragsmiddelen zijn in 2021 niet meer tot uitputting gekomen en bij de Tweede suppletoire begroting 2021 overgeheveld naar het verdeelartikel 5.4. Deze middelen blijven, conform de uitvoering van het verdrag, de komende jaren wel beschikbaar en zijn hierdoor voor 2022 overgeheveld naar het hiervoor bestemde artikelonderdeel.

Artikelonderdeel 5.4

Om de inzichtelijkheid van de BHOS-begroting verder te verbeteren is met ingang van begrotingsjaar 2017 artikel 5.4 gecreëerd, het 'verdeelartikel'. Zie ook [Kamerbrief 34 300 XVII, nr. 62](#) over de inzichtelijkheid van de BHOS-begroting. De ontwikkeling van het ODA-budget is gekoppeld aan de ontwikkeling van het BNI en wordt hiervoor bijgesteld. In het kader van behoedzaamheid en stabiliteit in de begroting worden groei en krimp in beginsel niet direct doorvertaald in de OS-programmalijnen. Deze zogeheten BNI-ruimte kan immers toenemen of afnemen als in de loop van het jaar de BNI-raming wordt bijgesteld. Daarnaast kan er sprake zijn van nog te verdelen toerekeningen aan het ODA-budget.

Het budget van verdeelartikel 5.4 betreft een saldo van verschillende mutaties die in 2022 op nul uitkomt. In eerste instantie was er sprake van een meerjarige verhoging als gevolg van de meest recente ramingen van het Centraal Planbureau ([CEP 2022](#)) over de ontwikkeling van het BNI, en daarmee het ODA-budget. Vervolgens was er sprake van een meerjarige verlaging van het verdeelartikel door een hogere verwachte opvang van eerstejaars asielzoekers uit DAC-landen (naast de hogere uitgaven waarmee in het coalitieakkoord al rekening werd gehouden, zie tabel 8). Hierdoor stijgt de asieltoerekening verder met EUR 89 miljoen in 2022, EUR 113 miljoen in 2023 alsook een verhoging in de jaren daarna. Bovenop deze reguliere asieltoerekening draagt BHOS eenmalig EUR 150 miljoen bij uit het ODA-budget in 2022 voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Deze eenmalige bijdrage wordt gedekt middels een kasschuif van EUR 75 miljoen in zowel 2023 als 2024.

Inmiddels zijn de onderhandelingen over het IDA20 pakket afgerond door donoren en is de financieringshoogte en daarmee de bijdrage van Nederland aan IDA20 bepaald. De opgenomen reservering op de begroting van het Ministerie van Financiën voor de betalingsverplichtingen van IDA20 is hierdoor meerjarig met EUR 94 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit bedrag is meerjarig toegevoegd aan het verdeelartikel 5.4 op de BHOS-begroting.

Het restant van het budget op het verdeelartikel 5.4 is meerjarig herverdeeld over de verschillende beleidsartikelen, waarmee de stand op het verdeelartikel 5.4 in 2022 op nul uitkomt. Het budget op het verdeelartikel is herverdeeld over onder andere de volgende onderwerpen:

- In 2022 is in verband met de huidige oorlog in Oekraïne budget overgeheveld naar beleidsartikel 4 voor een eenmalige bijdrage voor Giro555 van EUR 15 miljoen en de bijdrage van EUR 10 miljoen voor

- de opvang van vluchtelingen in Moldavië. Daarbij is ook EUR 46,7 miljoen overgeheveld naar beleidsartikel 4 ten behoeve van de toegenomen honger door voedselonzeekerheid elders in de wereld.
- De reservering van de Verdragsmiddelen voor Suriname.
  - Een aanvullende overheveling naar artikelonderdeel 2.3 klimaat in het kader van het voortzetten van de intensivering op klimaat met het oog op de internationale collectieve toezegging van USD 100 miljard per jaar voor klimaatactie in OS-landen.
  - Bij het coalitieakkoord van Rutte IV is het ODA-budget verhoogd met EUR 300 miljoen en vanaf 2025 met structureel EUR 500 miljoen. Na de reservering voor de toegenomen asieltoerekening wordt het restant van de intensivering conform het coalitieakkoord ingezet op klimaat, opvang in de regio en aan COVID-bestrijding en het versterken van wereldwijde gezondheidssystemen. Wegens het meerjarige fluctuerende karakter van de intensivering uit het coalitieakkoord (door de reservering asieltoerekening) is deze reeks aangevuld met de middelen op verdeelartikel 5.4. (Zie onderstaande tabel 8.)

Tabel 8 Intensivering coalitieakkoord Rutte IV (EUR x 1 miljoen)

	2022	2023	2024	2025	2026
ODA intensivering Rutte IV	300	300	300	500	500
Aanvullende asieltoerekening (JenV)	– 154	– 177	– 213	– 220	– 221
Subtotaal:					
Restant middelen coalitieakkoord	146	123	87	280	279
Aanvulling vanaf verdeelartikel 5.4	4	27	63	20	21
Totaal	150	150	150	300	300

Ontvangsten

De verwachte ontvangsten op artikelonderdeel 5.23 worden vanaf 2022 t/m 2025 geraamd op EUR 1,73 miljoen door de rente-ontvangsten vanuit een achtergestelde converteerbare schuldenfaciliteit. Deze faciliteit beoogd op een innovatieve manier valutarisico's weg te nemen voor lokale leningnemers en financiële instellingen in het kader van een versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden.